

## **ÌZÙ OJOO NKE HEMAN NA QDIDA YA**

**Esta 3:1-15; 4:1-17; 5:1-14; 6:1-14; 7:1-6, 9, 10.**

**IHEÒMÙMÙ 430**

**Nke Ndị okenye**

**AMAOKWU IBUN'ISI: "N'iru ntipia ka npako nāga ọ bu kwa n'iru isu-ngongọ ka idi-elù nke mọ madu nāga" (Ilu 16:18).**

### **I Mbụlielu Ebuliri Herman, Obiojọọ ya, na Izùnzùzò Ya Igbu Ndị -Ju Niile**

- 1 Ebuliri Heman elu ndị nke nọ kwa n'okpùrù ọchichị eze naakporo ya isiala, Esta 3:1, 2.
- 2 Mọdekai jụrụ ikpoisiala n'ihi na ọ bụ onye Ju, bụrụ kwa onye enyeworo iwu na ọ bụ náání Chineke ka ọ gaakpo isiala nye, Esta 3:3, 4; Opupu 20:3.
- 3 Iwe nke Heman na nzube ya ibibi ndị Ju niile, Esta 3:5, 6.
- 4 O boro ndị Ju ebubo wee nata ike ibibi ha, Esta 3:8-12.
- 5 Ekpebiri na ndị Ju niile gaanwụ, Esta 3:13-15.

### **II Nzube nke Ezenwanyị bù Esta Iweta okwu N'iru Eze**

- 1 Ndị Ju kwara ákwá tie kwa aka n'obi n'ihi iwu nke eze nyere, Esta 4:1-3.
- 2 Mọdekai gwara Esta ka ọ rịqọ ha arịriọ n'iru eze, Esta, 4:4-9.
- 3 Nzaghachi nke Esta zaghachiri na egwù ọ tụrụ dìka mmadụ, Esta 4:10-12.
- 4 Mọdekai rugidere ya ka ọ gbalịa, ọbụná ma o weta ịtụfu ndụ ya, Esta 4:13-17.

### **III Iruoṃma nke Esta Natara na Ibòóbò nke Heman**

- 1 Esta bịakwutere eze wee nata iruoṃma n'aka ya, Esta 5:1-5.
- 2 Ọ rapurụ ịriọ arịriọ ya n'oge óké oriri na ọñụñụ nke mbụ ahụ wee kpoo kwa eze na Heman ọkù ka ha bịa n'oké oriri na ọñụñụ ọzọ, Esta 5:6-9.
- 3 Heman naanyáisi na ọ bụ náání ya na eze nọ n'óké oririnaqñụñụ nke Esta mere, Esta 5:10-12.
- 4 Omume nke Mọdekai mebiri ọñụ Heman, Heman wee meere Mọdekai osisi dì elu agaeji kwugbue ya, Esta 5:13, 14.

### **IV Àtụmàtụ nke Eze Inye Mọdekai Nsopuru**

- 1 Omume ọma nke Mọdekai mesoro eze, Esta 6:1-3.
- 2 Heman chererị na ọ bụ ya ka agaenye nsopuru, ma agwara ya ka o nye Mọdekai nsopuru, Esta 6:4-14.

### **V Ikpeomụma nke Heman**

- 1 Esta mere ka amara mbibi ahụ nke nácchere ndị ya wee mee ka ọ püta ihè na ọ bụ Heman kpatara ya, Esta 7:1-6.

2 Akwubara Heman n'elu osisi ahụ nke o kwadobere nye  
Môdekai, Esta 7:9, 10.

## NKOWA DỊ ICHEICHE

Ihe niile nke mere n'iheomümü a mere n'oge ochichị nke Ahasueros, eze ndị Peasia nke amaara n'akukọ ụwa dika Xerxes. Ndọta n'agha gaa Babilon ebiwo, ma náánị iri puku ise ndị Ju laghachịworo. Ọtụtụ puku nime ha ka bi kwa n'akukụ dị icheiche nke ala Peasia, ndị Môdekai na Esta, nwanwannenna ya bù otù nime ha, nke o weere dika nwa ya wee zulite ya n'ihi na nnenanna ya anwụwo.

Esta bù nwanyị maramma nke ukwu, Ahasueros arorowuo kwa ya ịbü nwunye ya, ewee chie ya ezenwanyị. Emewo ka Môdekai na ndị orù eze náanodụ n'onụuzqama eze.

Heman, onye sitere n'agburu Agag, ka ebuliworo elu n'ọnodụ dị elu nke agaeji tñyere ọkwa nke "prime minister" n'ọtụtụ mba dị icheiche taa. Ya onweya naelekota ndịsi niile, o bụ kwa ya naesote eze n'ikike. N'ihi ọnodụ ya mmadụ niile naakpoisiala nye ya mgbe o na abata náapụ kwa n'ọnụuzqama, ma o dị otù nwoke nke náadighị akpoisiala. Ojuju nke nwoke a jụrụ ikpoisiala nye Heman naewute ya nke ukwu n'obi. Mpako nke obi ya chorø ka ndị niile nọ n'okpuru eze náakpoisiala nye ya.

### Ikwesi ntukwasị obi nke Môdekai

Môdekai, ebe o bụ onye Ju, matara na iwu nke Chineke kwuru na o gaghi akpoisiala nye mmadụ o bụla, kama na o gaefè náánị Chineke օfufè. "Gi enwela chi ọzọ tnyerem" (Opupu 20:3). Náagbanyeghi ihe o bụla kpatara ka Môdekai na Esta nödụ n'azụ mgbe ọtụtụ ndị Israel laghachiri Jerusalem, o bụ ihe doroanya na ha nwere ụkpuru niile nke iwu ahụ nime obi ha. Môdekai akpoighisiala o bụ ezie na o maara nkeoma na ihe nke gaaputa pürü idị njo nke ukwu, n'ihi na nwoke ahụ bù Heman bụ onye díike nke ukwu n'ala ahụ. Môdekai mere dika nwa Chineke o bụla kwesirị ime n'ubochị taa. O weere ụkpuru n'ihe dì elu karịa uru nke ihe anaahụ anya, were kwa Chineke ya karịa ncheputa dị icheiche nke mmadụ nke pürü ịnwuanwụ. Lee otú o si dì mfé mmadụ ikwenye nke "ntakiri" maqbụ "ikpoisiala nke nta" n'ihi nrugide nke ndị ahụ tukwasịrịobi ha n'ihe ụwa, ma Chineke naachọ ka anyị nwee ụdị obi ahụ nime anyị bù nke Môdekai nwere ka anyị ghara "ikpoisiala" nye ihe efù.

### Obiojọọ nke sitere n'Ekwensu

Mgbe mpako gbebara ná ndụ mmadụ, ekwensu naakwasi ya aka ike ka o gaa n'iru náemeghekwarà ya ọzọ niile ime ka o duba onweya nime mbibi. Ọtụtụ mmadụ ndị Chineke nyeworo onyinye na talent dì icheiche aghowó ndị buliworò onweha elu na ndị nganga n'ihi nke a ewe bibie ndụ ha. Chineke pürü iji náánị ndị dì obiumeala jee ozi Ya; ọtụtụ mgbe kwa n'ihe nke ụwa n'etiti ụmummadụ onye mpako, na onye naebuli onweya elu ka anaachoputa ọsoso wee lelia kwa ya anya. O ziriezi mgbe niile ime ihe ziriezi, dì kwa mma ịbü ezi mmadụ.

Ikpoasị nke Heman kpørø Môdekai na ndị ya niile. N'otù ebe nime obi nwoke a agaenwewori ọmụmaikpè, ma site n'inwe olileanya igbuchași ndị Ju niile o gaewepụ ịgbàämà banyere Chineke na Iwu ya nime mba nke a. O bụ ezie na anaasi na iwu ndị Midia na Peasia adighị agbanwe, ma otù eziokwu nke pütara ihè bụ na ndị Ju ndịa naeguzoro Iwu Chineke karị iwu nke ndị Midia na Peasia. N'oge niile nke özizí ahụ dì n'ala ahụ ohere naadirị ya mgbe niile igosiputa onweya. Nke ahụ bụ kwa ihe Heman hụrụ nime Môdekai -- ihe naechetara ya eziokwu ahụ na o kwesirị ka o soperu ma feè kwa otù Chineke ahụ.

### Ohere nke Ezenwanyị Esta Nwere

Apụru ịhụ nlekoتا nke Chineke n'ihe niile nke mere nime usoro nke iheomümü a. N'ile ya anya o bughị ihe ndaputa na Esta bụ Ezenwanyị n'oge a. Nime obi ya ka otù ụkpuru ahụ nke dì nime obi nwannenna ya Môdekai dì kwa. Mgbe o ghotara na ndị ya niile nọ n'óké iheegwù, o kpebiri itinye ndụ ya n'iheegwù ka ewee mee ka eziokwu püta ihè. O dì otù ụkpuru dì nke bụ na eziokwu gaenwe mmeri; Chineke gaenwe otuto. Obuná ọnụma nke mmadụ ka anaeme ka o too Chineke.

O kpósara obubuonu wee gwa kwa Môdekai ka ya na ndị ya bueonu wee sị kwa na ya na umuagbogho ya gaeme kwa otù ahụ. Nke ahụ gaabuwori oge ikpeekpere na ikpoku Chineke maka

inyeaka Ya. Tupu nke a o bu kwa üzə rara onweya nye n'aka Chineke na ebere Ya site n'ikwu na ya gaabakuru eze iriq ka o tinye qonu n'okwu a, wee si, "Asi na alawom n'iyi, alawom n'iyi." Okwu nke ichéakamgbá dí otú a nke Modekai chere ya n'iru "ònnye mara ma ọ bụ n'ihi mgbe dí otú a ka ị biara ala-eze?" kpalirir obi ya, o wee huta ohere díri ya bù ka Chineke wee were ya lụqolụ ịnaputa ndị ya. I mata ihe banyere ohere a o nwere ewepughị egwù nke o nwere díka mmadu, ọtụtụ mgbe kwa nke a naabụ eziokwu n'obi ndị nke Chineke n'ubochi taa. Ma ihe díri anyị ime bù ilì egwù niile nke anyị naatụ nime ntukwasịobi nke anyị nwere na Chineke. Baịbụl naagwa anyị na "ihu-n'anya nke zuru օkè nāchupu egwu n'ezi." Nke a apụtaghị na egwù adighị; kama nchekwube anyị, na ntukwasịobi nke anyị nwere na Chineke, iħun'anya anyị nwere n'ebi O nọ na ekpere anyị nye Ya naemeri egwù ahụ, anyị ewee dabere n'okwukwe.

Anyị pürü iħu ebere nke Chineke n'ime ka eze setipụrụ Esta mkpan'aka ya. Agwaghị ya ka ọ bịa, ọ bụ ihe dí n'aka eze ime ka ọ nwụo n'ihi na ọ biara mgbe anaakpoghi ya; kama Chineke naalụolụ ikwatu ncheputa ojọq niile nke Heman. Chineke ejiwu eze a na ọtụtụ ndịozọ lụqolụ iji mezue ọchịhcọ Ya ọbụna mgbe ndị ahụ náamaghị ihe naeme.

### **Anamihe nke Chineke Nyere**

Chineke nyere Esta amamihe n'iriqaririq ya. Site n'iriq ka eze na Heman bịa n'qñuñu manyavine n'ubochi naesoni, eweere oge iji rapu Heman ka ọ gaa n'iru n'ibuli onweya elu ná mkpebi nke onweya. Ọ bụ Chineke kwenyere ka ọ dí otú a, n'ihi na n'abalị nke ịnaputa ahụ eze apughị ịrarụra, mgbe aguputaara ya ihe ndeputa ahụ banyere iheemere, ọ nụru akukọ otú Modekai si ịzputa ndụ ya mgbe ndịorù abuq nime ndịorù ya gbara izu igbu ya. Mgbe ọ choputara na ọ díbeghi ihe emere iji sọpụrụ Modekai, eze wee chọq ime otú ahụ. N'otú oge ka Heman batara, naegosi ọzọ na Chineke naedo ihe niile banyere ndụ ndịa n'usoro n'oge a.

Mgbe Heman siri n'qñuñu mmanyavine nke mbụ ahụ lata o guzobewori osisi dí elu nke ọ gaeji kwugbue Modekai n'ihi na ọ nogidere n'ijụ ikpoisiala. Otù ihe ahụ nke náere ya ọkụ n'obi mebirị ọgan'iru niile nke Heman. Modekai akpoghiisiala maqbụ fee ya օfufè.

Mgbe Heman batara ka eze naagusị ihe ahụ niile emere, ajurụ ya ihe agaemere nwoke ahụ ọ naatọ eze uto inye nsopụrụ. Heman chere na ọ bụ ya gaabụ onye ahụ, ọlee onye ọzọ ọ gaabụ ebe ya na eze náání jeworo qñuñu mmanyavine nke Ezenwanyi ọma bù Esta meworo nyahụrụ? Ya mere Heman kwuru na agaekwenye ka ọ nökwasị n'elu otù nime ịnyinaya nke eze, ka eyikwasị ya uwe alaeze nke eze, na okpueze nke alaeze n'isi ya. Ka otù nime ndịjisi nke náachịachi dugharịa ịnyinaya ahụ n'obodo wee naakpọ mkpu n'iru ya, "Otù a ka agēmtere nwoke ahụ nke nsopụrụ ya tōworo ezi uto." Eze wee si na agaeme ya ọbụna otú Heman si kwue. Agaesi otú a nye Modekai nsopụrụ, Heman, onyeisi nke ndị náachịchi, gaedughari kwa ịnyinaya ahụ. Ihe nnwaputa nke a bù mweda n'ala kachasi ojọq nye Heman a onye naakpọ ndị Ju asị. Chineke naebuli ịnaputa ndị Ju ahụ ndị naalaghachibeghi n'Israel mgbe oge nke ndọta n'agha ahụ gwusiri.

### **Oge Mpị azi**

N'qñuñu mmanyavine nke ubò abuq ahụ eze jukwara ihe ọ bụ bù nke ọ chọq ka ya mee, wee kwe ya mkwà na ya gaeme ya, ọbụna rue nkera nke alaeze ahụ. Ọ riqro maka ndụ ya na nke ndị ya náegosi na mbibi naachị ịdakwasị ha. Ọ jụrụ onye onye ahụ bù onye náanwa ime ụdị ihe ahụ, o wee si, "Otù onye-nkpagbu na onye-iro, bù Heman ojọ a." Eze wesoro Haman iwe n'ihi ịchọ ime ihe dí otú a.

Otù onye náeje ozi gosiri osisi ahụ díelu nke ejị akwụgbu mmadu nke Heman meworo maka Modekai eze wee si, "kwubanu ya n'elu ya." Ewee kwuba Heman n'osisi ahụ nke ejị akwụgbu mmadu nke ya onweya mere, o wee ghogho onye nwụrụanwụ site n'ikpọasị na qnụma nke o buworo n'obi ya n'ihi na otù nwoke jụrụ ikpoisiala nye ya mgbe ọ naagafe.

### **Ọtụtụ Uzọ nke Emeghere nye Mmadu Niile**

Anyị naaghota na Esta bụ mmadu nke Chineke wepütara iji lụqolụ nke ịnaputa ndị ya, ma ohere nke ime ihe onye ọzọ náapughị ime naabjara onye ọ bụla nime anyị. Ọ gaewere iji obichuqajà na inyebiga onweonye օkè nye ọlu ahụ siriike nke ejị n'aka ma ọ bụru na anyị gaazonye uko n'qñu üzə ndị ahụ nke emeghere nye anyị. Ọ dighị mkpà na mmadu gaanị n'ala ndịozọ iji nwee ohere ndị, n'ihi

na ha dí anyí gburugburu ụboghị niile. Agaechefu ínq n'ónodú ọma na ígbasó ụzó niile nke aka anyí mgbe anyí naachọ ụzó ahụ nke Chineke gaachọ ka anyí soro.

Obuná n'igbaàmà anyí. ònye pürü ikowa mgbe Chineke gaeji akukọ banyere nchègharị anyí nyere otù mkpuruobi aka icho Onyenweanyi ewee zoputa ya. O bụrụ na anyí anobeghi ná nzukọ ahụ maobụ n'ebe ahụ ohere pütara iji gbaa àmà, anyí agaghị agbawori nke anyí. Onye ozq gaanochiwori ónodú ahụ ma ihe akaebe adighị ikwagide na igbaàmà nke ahụ gaaluputawori otù ihe ahụ nke onye ahụ gaaluputawori n'uboghị ahụ. Obuná maasi na anyí naeche na igbaàmà anyí adighị emetụ n'obi nke ukwu maobụ na o pughị ichè, enwere oge na ebe o gaanochi.

Eleghianya ọtụtụ ndí nke naachọ nzoputa dí dikà i dí tutu azoputa gi, n'ebe ndí dí otú a nō igbaàmà gi gaaluputa ihe. O kwasighị kwa ka ekwe ka ujọ nke onweonye kwusi anyí. Anyí gaeme otù ụdị omume ahụ nke Esta mere na anyí gaeme ihe o bụla nke Chineke gwara anyí ka anyí mee, o bụrụ na anyí gaala n'iyi ka anyí laa n'iyi. Otù onyeozi nke Chineke kwuru na “anyí gaeji obi chukwàjà ibu ọdịda ma o bụrụ na ọdịda anyí gaenye Chineke otuto.” Ọdịda ahụ gaabụ náání ọtụtụ nke ihe anyí naeche, n'ihi na ihe o bụla nke naenye Chineke otuto bụ ihe bara úrù n'ezie.

### AJUJU DÌ ICHEICHE

- 1 Gịnị mere Môdekai ji jụ ikpouisala nye Heman?
- 2 Gịnị mere Heman ji choq ighbu ndí Ju niile mgbe o bụ náání Modekai mejorọ ya?
- 3 Gịnị bụ ọzizá Esta mgbe agwara ya ka o rịo eze ariri?
- 4 Ólee ihe i pürü ikowa nke mere na eze setipuru mkpan'aka ahụ?
- 5 Gịnị mere Heman ji nwee obi ụtọ nke ukwu n'okpukpo akporo ya ịbia n'ofinu mmanyavine?
- 6 Gịnị bụ otù ihe ahụ nke mebirị ọñu nke mbulielu ya mgbe o laruru ụlo ya?
- 7 Gịnị bụ nsopuru ahụ Heman chere na o bụ nke ya nke dabaara onye ozq?
- 8 Gịnị ka Esta rịqoro n'uboghị mbụ nke ọñu mmanyavine?  
Na nke ugbò abụ?
- 9 Gịnị bụ ezi ihe nke Môdekai mere nke o naanataghị mkwughachi ya?
- 10 Gịnị bụ ọgwugwụ nke Heman?